

Алексеева Куннэй Олеговна-Воспитатель

МБДОУ “ЦРР- д/с №2 "Улыбка"

с. Кысыл-Сыр/Намский;

(Орто бөлөх оңолоругар аһаҕас дьайымал технологическай картата

«Иэйии уорганнара »)

**МУНИЦИПАЛЬНОЕ БЮДЖЕТНОЕ ДОШКОЛЬНОЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ
"ЦЕНТР РАЗВИТИЯ РЕБЕНКА - ДЕТСКИЙ САД №2 "УЛЫБКА"**

**Орто бөлөх оболоругар аһаҕас дьайымал технологическай картата
«Иэйии уорганнара »**

Иитээччи : Алексеева Куннэй Олеговна

с. Кысыл-Сыр, 2025 г.

Ааптар: иитээччи Алексеева Куннэй Олеговна

Дьайымал ытыллар бөлөбө: орто бөлөх, 4-5 саастаах оҕолор.

Сурун уобалас: “Оҕо билиэн-көрүүн баҕарар дьоҕурун сайдыта”

Уобаластар алтыһыылара: «Оҕо билиэн-көрүүн баҕарар дьоҕурун сайдыта», “Оҕо уопастыбаа сылдыһытын-бодорууутун сайыннарыы”, “Оҕо тылын сайыннарыы”, “Оҕо кэрэни өйдүүр дьоҕурун сайдыта”, «Оҕо эт-хаан өттүнэн сайдыта»

Дьайымал көрүнэ: Биллэрэр-көрдөрөр, оонньуу.

Методиката: Биирдиилээн, бөлөбүнэн үлэлээһин ньымата.

Сыала: оҕону чинчийэр үлэбэ сыһыарыы, оонньуу, чинчийии ньыматынан иэйэр органнары үөрэтии.

Соруктара:

Үөрэтэр: иэйэр органнар диэн өйдөбүлү инэри, киһиэхэ суолтатын өйдөтүү; доруобуйаа харыстабыллаах сыһыаннаһы баҕатын ситиһии.

Сайыннарар: Оҕо түргэнник толкуйдуур дьоҕуру, булугас өйү-санааны сайыннарыы; бастакы кэтээн көрүү, чинчийии сатабылын сайыннарыы; тыл саппааһын ханатыы; болбойон истэрин ситиһии, эти-хааны дьэбдигирдии.

Иитэр: бэйэ икки ардыгар убаастабыллаах сыһыаны иитии.

Туттуллар матырыйааллар: Ооньуур колобок; оноһуу харах, мунну, аях, кулгаах; хартыына-1 шт, иһигэр чеснок, апельсин, яблоко угуллубут банкалар; уу, чэй, сок кутуллубут одноразовой стаканнар – 8 шт.

Дьарык тутула:

1. Кирири чааһа.
2. Сүрүн чааһа.

3. Түмүк.
4. Дьарык түмүгүн сыаналаныы.

Сылыктанар түмүк:

1. ийэр органнар диэн өйдөбүлү билэр
2. мунну, харах, аях, кулгаах суолталарын билэр
3. чинчийэр үлэбэ кыттыһар
4. болбойон истэр
5. Тэннэ сылдыар оҕолоругар убаастабыллаах сыһыаннаах. толкуйдаан толорор

Тыл сайдытыгар үлэ: ийэр урганнар: харах (көрөр), мунну (сыттыыр), кулгаах (истэр), аях (амтаһыйар)

Дьарык барыта:

Туһумэx	Ситиһиллиэхтээх сыал	Дьайымал ис хоһооно, тутула	Оҕолор дьайыылар а	Бириэмэт э	Туттар тэриллэрэ
Тэрийэр-көбү үлүүр туһумэx.	Оҕону кытта сылаас, доһордуу сыһыаны олохтообун	Үтүө күнүнэн, оҕолор! Төгүрүккэ мустаммыт сана күнү көрсүөх, хоһооммутун этиэх, бэйэ-бэйэбитин эбэрдэлэһиэх. Күнү быһа биһиги Таптыыр детсаппытыгар Оонньоохпут, Элбэҕи билиэхпит, Аһахпыт, Утуйуохпут,	Оҕолор тегуруккэ тураллар, хоһоону ааҕаллар, хамсаныылары онороллор. Олоппостор	1 мүн	

		Ырыа-хоһоон үөрэтиэхпит, Доһотторбутун кытары, Эйэлээхтик сылдыяхпыт!	угар олороллор.		
Дьарык соругун этии. Проблеманы туруоруу.	Оҕо болһомтотун тардыы.	Мин остуоруйа кэпсиирбин олус сөбүлүүбүн. Энигини остуоруйа дойдутугар ынырабын. Олоппосторго олорон болҕойон истин. Олорбуттара эбитэ үһү оҕонньордоох эмээхсин. Биир үтүө күн оҕонньор эмээхсинигэр эппит: миэхэ туохта буһар диэбитий?. Саамай сөп! Колобокта буһар диэбит. Эмээхсин маннык курдук колобок буһарбыт. Колобок хайдаҕый? (төгүрүк, саһархай...) Чэ эрэ, колобоктуун билсиэххэ. Төгүрүккэ кэлэн туруоххайын. – Дорообо ытыстарым! - ХЛОП – ХЛОП-ХЛОП! Дорообо атахтарым! - ТОП – ТОП –ТОП! Дорообо издэстэрим! - ПЛЮХ – ПЛЮХ – ПЛЮХ! Дорообо уостарым! - ЧМОК – ЧМОК – ЧМОК! Дорообо тиистэрим! - ЩЁЛК – ЩЁЛК –ЩЁЛК! Дорообо муннум! - БИП – БИП – БИП! Дорообо, колобок! Үтүө сарсыарданан! В. Оҕолоор, колобок биһигини кытта дорооболоспото дии. Тоҕо дорооболоспотуй? Тоҕо буолуо дии саныыгыт? (оголор эппиэттэрэ: хараҕа, кулгааҕа, айаҕа, муннута суох). Оччоҕо	Оҕоло олорон эрэн остуоруйа истэллэр. Оҕолор эппиэттэрэ	5 мүн	

		хайдах мин остуоруйабын кэпсибин? (оҕолор эппиэттэрэ: колобокко харах, мунну, аях кулгаах наада). Чэ буоллун, хомойуман. Мин биир аптаах киһини билэбин, кини биһиэхэ көмөлөһүө дии саныыбын. Аптаах ойуурга барыаххайын.			
Дьарык сурун чааһа	Сана билиини биэри. Оҕо болҕомтотун тарды.	Оҕолоор, көрүн эрэ, аптаах киһи биһиэхэ тугу эрэ бэлэмнээбит дии. (остуолларга чинчийи маллара тураллар) 1 остуол. (Харах) Оголоор, харахпытын илиибитинэн симэбит уонна арыйбаппыт. Миэхэ олус кыраһыабай хартыына баар. Эһиэхэ көстөр да хартыына? Тоҕо сатаан көрбөккүтүй? Саамай сөп? Биһиги көрөрбүтүгэр харах наада. Хараҕа суох биһи сатаан көрбөппүт. Хатылыаххайын эрэ оҕолор: МИН ХАРАХПЫНАН КӨРӨБҮН. Маладьыастар, колобокпутугар харахта иилиэххэин. Салгыы барыаххайын. 2 остуол. (мунну) <i>Остуолга поднос сытар. Подноска банкалар тураллар. Баанкалар истэригэр- чеснок, апельсин, яблоко бааллар.</i> Оҕолор эмиэ харахпытын симиэхпит уонна туох сыта буоларын таайыахпыт. <i>Биир биир оҕолорго сыттатабыт. Биир биир тугу сыттаабыттарын ыйытабыт.</i>	Бастакы остуолга кэлэллэр Иитэччи соруудабын толороллор, эппиэттииллэр. Иккис остуолга кэлэллэр Иитэччи соруудабын толороллор,	13 мун	
	Хамсанылаах эрчилли				

		Оџолор, биһи сыттаан баанкаџа туох баарын таайдыбыт дии. Биһиги туохпутунан сытаатыбыт? Маладьыастар. Муннубутунан. Хатыылыаххайын эрэ оџолор: МИН МУННУБУНАН СЫТТЫЫБЫН. Маладьыастар. Колобокпутугар муннутун иилиэххэйн. 3 остуол. (айах) Подноска одноразовой стаканчиктар тураллар. Стаканнарга чэй, натуральной сок, уу кутуллубут. Оџолорго биир биир амтаһытабыт. Хас биирдии стаканна туох баарын ыйытабыт. Оџолор, биһи аһаһытынан иһэн стаканна туох баарын таайдыбыт дии. Биһиги туохпутунан истибитий? Маладьыастар. Колобокпутугар аһаһын иилиэххэйн. Физминутка “Двигайся замри” . Оџолор, сылайдыгыт? Билигин биһи саамай сөбүлээн үнкүүлүүр үнкүүбүтүн үнкүүлүөхпүт. 4 остуол. (Кулгаах) Оџолоор, аны күүскэ күүскэ кулгааһытын саптыаххайын эрэ. <i>Оџолор кулгаахтарын</i>	эппиэттиилл эр. Үһүс остуолга кэлэллэр Иитэччи соруудаһын толороллор, эппиэттиилл эр. Хамсаныыла ах үнкүүнү үнкүүлүүлэр.		
--	--	---	--	--	--

		санталлар, иитээччи таһынар, атабын тыаһатар, музыка холбуур. - Оҕолор тугу эмит истэбит дуо? (оҕолор эппиэттэрэ) Истэргитигэр эһиэхэ туох көмөлөстө? (кулгаах) Маладьыастар, тыаһы истэргэ биһиэхэ кулгаахпыт көмөлөстө. Хатыылыаххайын эрэ оҕолор: МИН КУЛГААХПЫНАН ИСТЭБИН. Маладьыастар. Колобокпугугар кулгаабын иилиэххэин. Оҕолоор, миэстэбитигэр олоппоско баран олоруоххайын.	Түрдүс остуолга кэлэллэр Иитэччи соруудабын толороллор, эппиэттииллэр		
Тумуктуур туһумэх. Рефлексия.	Дьарык тумугун тааарыы, ылбыт билиини кэпсээн чинэтии. Оҕолор бэйэлэрин сыаналанар сатабылларын чинэтии.	Оҕолор, көрүн эрэ. Колобокпугугар биһиги тугу иллибитий? Харахпытынан хайыыр эйиппитий? Муннубутунан хайыыр эйиппитий? Айахпытынан, тылбытынан хайыыр эйиппитий? Кулгаахпытынан хайыыр эйиппитий? Харах, мунну, кулгаах, тыл – мань барытын ийии уорганнара диэн ааттыллар, ол эбэтэр органы чувств. Маладьыастар. Биһиги колобокпут аны көрөр, истэр, сыттыыр, амтаны билэр. Билиибитин чингэтэ таарыйа биьи пазл хомуйуохпут. Дьарыгы астынныгыт дуо? Тугу ордордугут?	Тугу билбиттэрин , себулээбиттэрин кэпсээин. Дьарыкка бэйэ сыыяанын сыаналаабын . Пазл хомуйаллар.	1 мун	

		Манан биьиги дьарыкпыт түмүктэнэр. Көрсүөххэ диэри.			
--	--	--	--	--	--